

Startnotitie

Afwegingskader hernieuwbare energieopwekking

Beleidsproduct: Afwegingskader grootschalige energieopwekking

Ambtelijk opdrachtgever: F. Bots

Bestuurlijk opdrachtgever: het college van B&W, vertegenwoordigd door Tymon de Weger, wethouder energie

Beleidsmedewerker: K. Beek

Inhoud:

1. Aanleiding en huidige situatie
2. Gewenste situatie en urgentie
3. Beleidsopdracht
4. Draagvlak en risico's
5. Globale aanpak
6. Organisatie
7. Kosten, baten en dekking
8. Vervolgstappen

1. Aanleiding en huidige situatie

Vanuit het concept klimaatakkoord komt er een opgave op Woerden af om productie van hernieuwbare energie te gaan herbergen, waarbij gevraagd wordt om keuzes te baseren op lokale belangenafweging en lokaal draagvlak. Deze opgave komt voort uit de landelijke afspraak in het concept Klimaatakkoord om te komen tot "Regionale Energiestrategieën". Dit is geen vrijblijvend proces. Woerden neemt heft in eigen handen door een eigen lokaal afwegingskader voor grootschalige energieopwekking te ontwikkelen. Met het opstellen van een afwegingskader voor grootschalige energieopwekking geeft de gemeente ook invulling aan de afspraken in het coalitieakkoord. De gemeente ontvangt veel vragen over de mogelijkheid van grootschalige opwekking in de gemeente. Het college heeft daarom in november 2018 besloten dat er geen vergunningaanvragen voor grootschalige energieopwekking in behandeling worden genomen totdat het afwegingskader voor grootschalige energieprojecten is vastgesteld door de raad.

Op 13 december 2018 is de raad bijeen gekomen om vooraf input mee te geven voor de startnotitie om te komen tot een afwegingskader grootschalige energieopwekking en voor de startnotitie voor het ontwikkelen van een gemeentelijke warmtevisie. Er is afgesproken deze twee startnotities ter besluitvorming naar de raad te sturen. Dit document betreft de startnotitie afwegingskader Grootschalige Energieopwekking. De startnotitie gemeentelijke warmtevisie wordt separaat behandeld (19.004512).

Het ontwikkelen van grootschalige energieopwekking in de gemeente Woerden heeft een grote impact op de omgeving en dus is participatie van belanghebbenden onontbeerlijk bij het maken van keuzes. Deze startnotitie grootschalige energieopwekking beschrijft de wijze waarop de samenleving betrokken wordt, de kaders waarbinnen de samenleving kan meepraten en welke rol de raad krijgt.

In deze startnotitie is de input meegenomen die is meegegeven vanuit de samenleving. In augustus en september 2018 zijn 3 werksessies georganiseerd binnen de gemeente en 2 werksessies gehouden met o.a. Duurzaam Woerden, Actiecomité Laat Woerden niet Zakken, Natuur en Milieufederatie Utrecht, provincie Utrecht, het Waterschap, de commissie Ruimtelijke kwaliteit en Erfgoed, Stedin, GroenWest en buurgemeenten. Bij de externe sessies waren ook vertegenwoordigers van bewonersorganisaties en ondernemersorganisaties aanwezig die op persoonlijke titel hun kennis en ervaring hebben ingebracht en met. Tevens is de ervaring vanuit de verkenning van het Schilderskwartier naar een gasvrije wijk meegenomen.

Woerdense aanpak

Woerden gaat de komende jaren daadkrachtig en participatief aan de slag om een CO2-neutrale gemeente te zijn.

- Onder leiding van een nieuw college is Woerden daadkrachtig en met visie op weg een CO₂ neutrale gemeente te worden. Daarbij is de mens de maat der dingen en streeft het college naar vertrouwen en wederkerigheid.
- De Woerdense aanpak kenmerkt zich door de nadruk op participatie. Vertrouwen en betrokkenheid van iedereen is nodig om de energie- en warmtetransitie een succes te maken. Daarbij wil de gemeente wederkerig samenwerken met bewoners en ondernemers met de intentie langdurige en goede relaties op te bouwen.
- De transitie naar hernieuwbare energieopwekking wordt zichtbaar in de leefomgeving. Het is dus van belang dat het proces om bewoners en ondernemers te betrekken zorgvuldig plaatsvindt.

Genoemde beleidsstukken

[Coalitieakkoord 2018-2022 - Duurzaam en daadkrachtig midden in de samenleving \(excl. presentaties\)](#)

Raadsinformatiebrief: [18r.00748 rib Energietransitie](#)

Het afwegingskader grootschalige energieopwekking heeft raakvlakken met verschillende beleidsterreinen, zoals het huidige ruimtelijk beleid, bescherming cultuurlandschap en ruilverkaveling van agrarische grond. Ook heeft het raakvlakken met ontwikkelingen in aangrenzende gebieden, zoals omgevingsagenda Lopikerwaard, en de discussie over bodemdaling in relatie tot bedrijfsvoeringsproblemen voor agrariërs. Dergelijke projecten en beleid zullen bij het opstellen van afwegingskader voor grootschalige energieopwekking betrokken worden.

Breder landelijk en regionaal beleid waarmee het afwegingskader grootschalige energieopwekking samenhangt wordt benoemd in de bijlagen. Het concept Klimaatakkoord, de regionale energie strategie en de aankomende Nationale Omgevingsvisie geven kaders waarop nu al geanticipeerd kan worden. Het afwegingskader grootschalige energieopwekking zal worden verankerd in omgevingsplannen.

2. Gewenste situatie en urgentie

Doel en afbakening

Dit procesvoorstel heeft als belangrijkste doelen

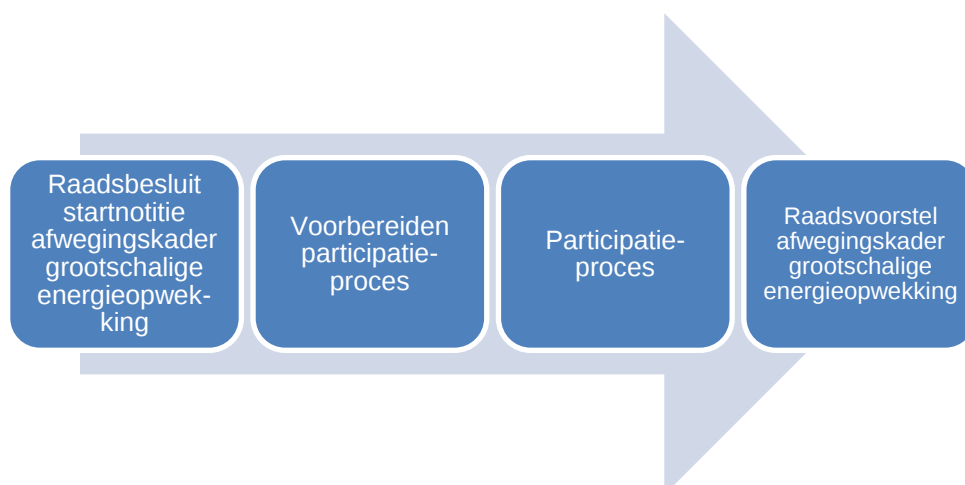
- Inzicht geven in de stappen om te komen tot een technisch inhoudelijk onderbouwde en door de samenleving gedragen afwegingskader voor grootschalige energieopwekking.
- Helderheid voor de raad over het proces: wanneer is er welke besluitvorming nodig en waar kan bijgestuurd worden.
- Uitleg aan bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties over welke inbreng zij kunnen hebben tijdens het opstellen van het afwegingskader grootschalige energieopwekking.

Een extra doelstelling is om de samenhang met de Regionale Energie Strategie uit te werken.

Dit document beschrijft een stappenplan voor de totstandkoming van een afwegingskader voor hernieuwbare elektriciteitsopwekking op het grondgebied van de gemeente Woerden. In de totstandkoming van dit afwegingskader zullen verschillende belangen verwerkt worden. Deze startnotitie beoogt een zorgvuldige en zo volledig mogelijke belangenafweging met stakeholders mogelijk te maken.

Het afwegingskader voor grootschalig hernieuwbare energieopwekking is nodig om de CO₂ uitstoot in Woerden te verminderen, om de regionale opgave ruimtelijk in te passen en om de vergunningverlening voor projecten adequaat vorm te geven.

Figuur 1 geeft het stappenplan voor het opstellen van het afwegingskader grootschalige energieopwekking weer. De samenhang met de regionale energiestrategie staat weergegeven in bijlage 19.006354.

Figuur 1 Globaal stappenplan voor opstellen afwegingskader grootschalige energieopwekking

Opgave opwekking van CO₂ neutrale elektriciteit in Woerden

Vanuit het concept landelijk Klimaatakkoord komt er een opgave op gemeenten af om productie van hernieuwbare energie te gaan herbergen. Het gaat landelijk om 42 TWh in 2030, waarvan 35 TWh grootschalig en 7 TWh kleine zonnestroominstallaties op daken. Deze opgave wordt via zogenaamde regionale energiestrategieën ingevuld. Hierin geeft iedere regio aan welk deel van de nationale opgave voor 2030 zij gaat realiseren.

De hoeveelheid duurzame elektriciteit die in Woerden minimaal moet worden opgewekt in 2030 is afhankelijk van het definitieve bod van de regionale energiestrategie RES-U16 aan het rijk en van de afspraken over de verdeling van dit bod over de regio. De opgave vanuit de regionale energie strategie moet met grootschalige hernieuwbare energieopwekking worden ingevuld. In het coalitieakkoord van Woerden is aangegeven dat alle vormen van grootschalige duurzame energieopwekking worden onderzocht. Bij zon heeft plaatsing op gebouwen prioriteit. Landbouwgrond is nodig voor voedselvoorziening. Het is echter niet uit te sluiten dat er een restopgave blijft die buiten de rode contour ingevuld moet worden m.b.v. bijvoorbeeld energieteelten, zonnevelden, windmolens of diepe geothermie. Een eerste indicatie van de opgave is te zien in onderstaande tabellen. Tabel 1 geeft de verwachte omvang weer van de opgave die volgt uit de regionale energie strategie. Dit is een inschatting, de daadwerkelijk omvang van de opgave hangt af van het definitieve bod van de regio aan het rijk. Meer informatie over de totstandkoming hiervan komt in de startnotitie regionale energiestrategie U16, die de raad in het 3^e kwartaal ontvangt (uitgaande van ondertekening van het concept nationaal klimaatakkoord in mei).

Tabel 1: indicatie van mogelijke pakketten hernieuwbare elektriciteitsproductie opgave RES-U16 voor 2030

Mogelijke pakketten	Zonder biomassa	Zonder wind	Zonder grootschalige zon
Benodigd in 2030 (in 1.000 MWh)	70 – 220	70 – 220	70 – 220
Windmolens (3 MW)	3 -10		5 – 20
Grootschalige zon ¹ (ha)	35 – 160	55 – 200	
Zonnedaken ² (aantal)	7.089	7.089	7.089
Biomassa (ha)		150 – 900	150 – 600
Kleine wind ³ (aantal)	25 – 75	50 – 100	25 – 75

¹ Grootschalige zon betreft zowel zon op bedrijfsdaken als zon in veldopstelling.

² Zonnedaken betreft het aantal kleinschalige installaties op woonhuizen. Plaatsing van zonnepanelen op alle woningen in Woerden scheelt ongeveer 7 windmolens, 80 hectare zonneveld, 600 hectare biomassa of 3.800 kleine windmolens.

³ Kleine wind betreft windmolens met een maximale rotordiameter van 20 meter. Dit is groter dan de huidige bestemmingsplannen toestaan.

In tabel 1 zijn drie pakketten doorgerekend. In alle drie de pakketten is ervan uitgegaan dat Woerden haar aandeel in de 7 TWh voor zonnedaken weet te realiseren. De andere drie pakketten geven een orde van grootte weer van het aantal windmolens, hectare grootschalige zonne-energie (bedrijfsdaken en veldopstelling) en biomassa er nodig is om de benodigde duurzame elektriciteit op te wekken. Waarbij per pakket een grootschalige opwektechniek uitgesloten is, om een beeld te geven van het effect daarvan op de benodigde overige opwektechnieken.

Meegegeven uitgangspunten voor ontwikkeling afwegingskader

Uitgangspunten vanuit het college

In het afwegingskader zal worden beschreven op welke wijze Woerden wil omgaan met initiatieven voor grootschalige energieopwekking. In de [raadsinformatiebrief Energietransitie](#) heeft het college aangegeven dat de gemeente Woerden een zo groot mogelijk deel van de opgave wil realiseren binnen de rode contouren, bijvoorbeeld door zonnepanelen op het dak van gebouwen.

Grootschalige hernieuwbare energieprojecten hebben vaak een grotere (ruimtelijke) impact. Het college wil daarom vooraf voorwaarden gaan stellen voor eventuele realisatie hiervan. Deze voorwaarden kunnen bijvoorbeeld ruimtelijk van aard zijn (bijvoorbeeld zichtlijnen of effect op ecologie), of technisch (welke bandbreedte per techniek willen we tot 2030 binnen de gemeentegrenzen), maar ze kunnen ook gaan over lokaal eigenaarschap (door wie en hoe wordt er geprofiteerd van een project). De gemeente wil deze voorwaarden samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partijen opstellen. Het participatie en inspraakproces wordt vormgegeven volgens de participatie- en inspraakverordening van Woerden. De voorwaarden worden vastgelegd in het afwegingskader grootschalige energieopwekking, dat door de raad zal worden vastgesteld.

Uitgangspunten vanuit gesprek met samenleving en stakeholders in 2018

In een aantal werksessies is input gegeven op het stappenplan voor de ontwikkeling van een afwegingskader grootschalige energieopwekking. De verslagen hiervan worden betrokken bij het ontwikkelen van het afwegingskader grootschalige energieopwekking. Belangrijke punten uit de werksessies zijn het betrekken en ontzorgen van bewoners, agrariërs en andere ondernemers, aandacht voor slimme functiecombinaties en innovaties en eisen stellen aan energieprojecten met betrekking tot ecologie.

Punten vanuit gemaakt op raadsavond op 13 december 2018.

Op de raadsavond van 13 december hebben raadsleden zich uitgesproken over belangrijke uitgangspunten bij de totstandkoming van het afwegingskader grootschalige energieopwekking. Dit zijn onder andere:

- Tijdens het proces open blijven staan voor alle mogelijke technische alternatieven, die haalbaar en betaalbaar zijn.
- Tijdens het proces lopende initiatieven blijven faciliteren, zoals bewoners en ondernemers die willen verduurzamen.
- Bewoners, agrariërs en andere bedrijven bepalen mede het afwegingskader en zijn dus aan de voorzijde betrokken bij het ontwikkelen ervan. Dat geldt specifiek voor Duurzaam Woerden, Wijkplatforms en bedrijfsverenigingen.
- Er wordt duidelijk en regelmatig gecommuniceerd over mogelijkheden, stappen, afwegingen en consequenties van keuzes.
- Er moet aandacht zijn voor belang van behoud van historische waarden van het cultuurlandschap. Stichting Groene Hart hoort daarom betrokken te worden.
- Er moet aandacht zijn voor tempoverschillen in gemeentelijke, regionale en nationale processen.
- Er is geen ruimte voor olie- of gaswinning.

3. Beleidsopdracht

Omschrijving eindresultaat

Het te ontwikkelen afwegingskader zal moeten voldoen aan de volgende elementen.

- Het moet vastgesteld kunnen worden door de raad in het juni 2020.
- Het gaat uit van 4 jaarlijkse evaluatie en vaststelling door de raad.
- De meegegeven uitgangspunten dienen opgenomen te zijn in het afwegingskader.
- Het afwegingskader grootschalige energieopwekking biedt handvatten om energieopwekking integraal mee te wegen bij het opstellen van omgevingsplannen.
- Het afwegingskader bevat ruimtelijke eisen aan en wensen voor energieprojecten, bv. ten aanzien van de effecten op ecologie en cultuurlandschap.
- Het afwegingskader bevat mogelijk eisen en wensen aan projecten op gebied van techniek, participatieproces bij totstandkoming van projecten en lokaal eigenaarschap.
- Het afwegingskader grootschalige energieopwekking moet kunnen dienen als onderbouwing voor vergunningverlening van toekomstige aanvragen voor hernieuwbare energieprojecten.
- Tijdens het formuleren van het afwegingskader wordt de omvang van de opgave afgestemd met de ontwikkeling van de regionale energiestrategie RES-U16.

Adequate stimulans ontwikkeling zonne-energie op daken

Vanuit de komende Nationale Omgevingsvisie en vanuit de Motie Zonneladder (zie bijlage) wordt er vanuit het Rijk waarschijnlijk op aangestuurd om de ontwikkeling van zonne-energie op daken te stimuleren als voorkeursrichting. Het verdient aanbeveling om in het afwegingskader de daken te betrekken als potentiële ruimte voor opwekking. Projecten op (zakelijke) daken tellen mee in de opgave voor de regionale energiestrategie.

Procesaanpak uitgangspunten

De procesaanpak is gericht op

- Het komen tot gedragen kaders.
- Betrekken van belanghebbende stakeholders per deelonderwerp.
- Onderzoeken van belangen lokaal, regio, provinciaal en landelijk.
- Het daadwerkelijk kunnen afwegen van belangen met stakeholders binnen mogelijkheden van tijd en budget van gemeente en stakeholders.
- Transparante communicatie over stappen en keuzen.
- Tijdens de ontwikkeling van afwegingskader in gang houden van “no-regret” projecten voor energieopwekking, zoals het ontwikkelingen van zonne-energie op daken.

Stakeholderanalyse uitgangspunten

Bij de start van proces wordt een stakeholderanalyse gedaan. Belanghebbenden kunnen ofwel profijt hebben van duurzame energieprojecten ofwel last, of vertegenwoordigen een algemeen belang, zoals natuurbelang. Alle (soorten) belanghebbenden kunnen worden betrokken, waarbij de door de raad meegegeven uitgangspunten als basis dienen.

4. Draagvlak en risico's

De energietransitie komt nu op de samenleving af. Het is voor de meeste stakeholders nog niet duidelijk wat dit gaat betekenen voor hun leefomgeving. Tijdens het proces om te komen tot een afwegingskader zal vaak onduidelijkheid ervaren worden bij stakeholders over wat nu de omvang en het karakter is van de opgave, en wat dat vervolgens betekent voor individuele burgers, ondernemers of de Woerdense samenleving als geheel. Er is daarom een heldere beschrijving nodig van de

noodzaak en de omvang van de opgave, een heldere communicatiestrategie nodig en neutrale informatievoorziening. Hiervoor moet voldoende tijd genomen worden.

Komen tot draagvlak voor hernieuwbare energieopwekking in het landschap is een centrale doelstelling in het afwegingskader. Een stakeholdersanalyse, het goed betrekken van stakeholders en het transparant informeren op inhoud en procesvoortgang is daarom een essentieel onderdeel van dit procesvoorstel. Hierbij is het van belang om onderscheid te maken tussen stakeholders die baat en belangen hebben versus stakeholders die mogelijk last ervaren. Beiden krijgen een rol in het proces. Een adequaat stakeholderproces vraagt tijd en professionaliteit. Hier wordt rekening mee gehouden in aanpak, planning en begroting.

Het ontwikkelen van energieopwekking in het landschap en mogelijk op landbouwgrond roept veel discussie op, nationaal en lokaal. Dit leidt vaak tot dominante rol van expliciete voorstanders en tegenstanders. Het goed informeren van de middengroep die ook een grote stem vertegenwoordigd, is van groot belang. Zij weten vaak nog niet wat er aan de hand is en wat zij ervan vinden. De aandacht gaat dus naar constructieve gesprek met deze middengroep, naast betrokkenen met een sterke mening. Dit gesprek gaan we lokaal goed voeren. Een goede belangenafweging die tot kaders moet leiden zal ook een professionele procesbegeleiding vragen. Hiervoor zal worden gezorgd.

Marktpartijen zullen tevens onduidelijkheid kunnen gaan ervaren over wat Woerden wil en hierover kan onrust ontstaan. Als er wel helderheid ontstaat over toegestane locaties, ontstaat mogelijk grondspeculatief gedrag. Dit moet voorkomen worden. Als het gaat om zoekgebieden wordt dus de voorkeur gegeven aan het definiëren van gebieden waar niet ontwikkeld mag worden, en de beschrijving van zoekgebieden ruim te houden.

Er is ook een risico dat belangenafweging leidt tot een onmogelijke oplossing voor de opgave. Het is een bekend gegeven dat er veel meningen en gevoelens leven bij vraagstukken rond energietransitie. Deze aanpak gaat er echter van uit dat Woerden vanuit landelijke en Woerdense ambities hernieuwbare energieprojecten zullen móeten gaan accommoderen. Dat uitgangspunt is en zal niet door iedereen worden gedragen. Het procesaanpak laat ruimte voor veel verschillende meningen, en zal tegelijkertijd moeten leiden tot een eindresultaat, zijnde een afwegingskader. De inhoud van dit kader wordt op basis van participatie vormgegeven.

5. Globale aanpak

Fases		Voorlopige einddata
Definitiefase	• Goedkeuren startnotitie door opdrachtgevers/college • Goedkeuren startnotitie door gemeenteraad • Informeren samenleving over stappenplan voor opstellen afwegingskader grootschalige energieopwekking.	April 2019
Vorbereiding	• Projectteam + regiegroep formeren • Omschrijving varianten van de energie opgave: ○ Mogelijke technieken. ○ Ruimtebeslag per techniek. ○ Eerste indicatie van bandbreedte hoeveelheid opwek per techniek op basis van opgave vanuit concept klimaatakkoord voor 2030. • Definiëren nodige expertise inhuur. • Stakeholderanalyse uitvoeren. • Beschrijving participatie- en communicatiestrategie brede Woerdense samenleving. Deze wordt opgesteld op basis van de participatie- en inspraakverordening van de gemeente Woerden en vastgesteld door het college. • Beleidsscan naar mogelijke voorwaarden voor energieprojecten, zoals: ○ Ruimtelijk: bv. natuur- en landschapsinpassing, effect op ecologie, effect op cultuurhistorische waarden. ○ Technisch, zoals maximale omvang per project, bandbreedte voor inzet per techniek.	Zomer 2019 tot voorjaar 2020
Gemeenteraad: Informeren over uitkomsten stakeholderanalyse Bespreken dilemma's o.b.v. technische bandbreedte bod Besluiten over uit te werken eisen en wensen aan energieprojecten		September 2019
Uitwerking	• Benadering stakeholders • Betrekken brede Woerdense samenwerking • Uitwerken voorwaarden aan energieprojecten met stakeholders, zowel eisen als wensen. • Uitwerken hoeveelheid in 2030 op te wekken duurzame elektriciteit en bandbreedte per techniek. • Juridische toets van met stakeholders samen geformuleerde uitgangspunten en kaders, zowel de eisen als de wensen.	September 2019 tot maart 2020
Verwerking	• Gemeente verwerkt uitkomsten participatieproces tot ontwerp afwegingskader grootschalige energieopwekking. • Juridische toets van afwegingskader grootschalige energieopwekking.	Maart/mei 2020
Ontwerp afwegingskader publiceren met zienswijze procedure		Mei/juni 2020
Gemeenteraad: Vaststelling afwegingskader met zienswijze procedure.		September 2020

6. Organisatie

Er wordt in de voorbereidingsfase een regiegroep gevormd met daarin:

- Gemeente
- Stedin

Na de analysefase kan deze worden aangevuld met vertegenwoordigers van bewoners en ondernemers.

Gezien de integrale oplossingen die nodig zijn, is vanuit diverse disciplines kennis en ervaring nodig om te komen tot het afwegingskader grootschalige energieopwekking; dit vergt vanuit de gemeente veel samenhang tussen teams, waarbij in eerste instantie gedacht wordt aan: Ruimtelijke Plannen

- Ruimtelijk Beleid & Projecten
- Vastgoed
-

7. Kosten, baten en dekking

De kosten voor het proces om te komen tot een gemeentelijke warmtevisie en het proces om te komen tot een afwegingskader grootschalige energieopwekking zijn opgenomen in de begroting van 2019 als onderdeel van de begrotingspost energietransitie.

De kosten voor 2020 en 2021 worden opgenomen in de begroting van 2020 en 2021.

8. Vervolgstappen

De Raad wordt gevraagd

- Deze startnotitie vast te stellen.
- In september kennis te nemen van de stakeholder analyse en eventuele dilemma's die voortkomen uit de eerste bepaling van de omvang van de opgave en de mogelijke mix van opwekkingstechnieken.
- In september 2019 vast te stellen welke voorwaarden aan energieprojecten tijdens het participatieproces uitgewerkt dienen te worden.
- In september 2020 het afwegingskader grootschalige energieopwekking vast te stellen.

Bijlage landelijke ontwikkelingen

Concept Klimaatakkoord en Regionale Energiestrategie

Het nationale concept Klimaatakkoord (via de Regionale Energiestrategie, afgekort RES) en het actieplan Woerden CO2 neutraal 2030 vragen om een afwegingskader voor toestaan, afwijzen en/of stimuleren van energieopwekking op grond en dak.

Medio oktober/november 2019 wordt een concept RES verwacht en begin 2020 wil het College het afwegingskader vaststellen. Een definitief RES moet naar verwachting in mei 2020 ingediend zijn bij het Rijk.

Vergunningverlening voor hernieuwbare elektriciteitsopwekking moet volgens het concept Klimaatakkoord plaatsvinden tot uiterlijk 2024, op basis van uitkomst van de RES.

Beschrijving Opgave RES

Vooralsnog is het landelijk doel dat in 2030 75% van de elektriciteitsvraag in Nederland met hernieuwbare bronnen moet worden opgewekt. Een aandeel van 42 TWh, zal opgewekt moeten worden door hernieuwbare bronnen op land (inclusief dakgebonden projecten). Dit is onderverdeeld in 7 TWh kleinschalige zonnedaken (zoals bij huishoudens) en 35 TWh hernieuwbaar op land (grotere projecten vanaf 15 kW). Ruimtelijke inpassing en maatschappelijke betrokkenheid worden georganiseerd via de Regionale Energiestrategie. Er zijn daarom 30 regio's vormgegeven (zogenaamde RES regio's). De raad heeft hierover raadsinformatiebrief [18R.00623](#) ontvangen (Regionale Energiestrategie U10). De opgaaf voor opwekking van de gewenste hernieuwbare elektriciteit wordt in het concept Klimaatakkoord als volgt bepaald:

- Totaal zal in Nederland 42 TWh in het jaar 2030 opgewekt moeten worden met hernieuwbare energieopwekking op land, waarvan 7 TWh kleinschalig zon (zonnepanelen bij kleinverbruikers zoals huishoudens).
- Bij meer productie van kleinschalig zon mag dat meetellen voor de 35 TWh hernieuwbaar op land.
- Alle projecten vanaf 15 kW tellen mee, ook dakgebonden projecten
- Alle bestaande projecten tellen mee
- De opgaaf is techniekneutraal: die keuze maakt men binnen de RES
- Er is geen opgaaf op RES niveau geformuleerd: elke RES- regio ontwikkelt een eigen aanbod in twee fases: zes maanden na totstandkoming Nationaal Klimaatakkoord een concept aanbod en 12 maanden een definitief bod (na vaststelling raad). Het Rijk doet na het concept aanbod de analyse of alle RES aanbiedingen bij elkaar tot 42 TWh optellen en zal verzoek tot aanpassing doen indien nodig.

Het nationale concept Klimaatakkoord (via de Regionale Energiestrategie, afgekort RES) en het actieplan Woerden CO2 neutraal 2030 vragen om een afwegingskader voor toestaan, afwijzen en/of stimuleren van energieopwekking op grond en dak.

Nationale Omgevingsvisie

Medio 2019 wordt een Nationale Omgevingsvisie vastgesteld in de Tweede Kamer, deze omgevingsvisie gaat naar verwachting uitspraken doen over de voorkeur voor ruimtelijke planning met betrekking tot de energietransitie. De voorbereiding hiervan is gaande. Een [kabinetsperspectief](#) hiervoor is al gepubliceerd.

Motie Zonneladder

De [motie Zonneladder](#), aangenomen in Tweede Kamer in september 2018, zal binnenkort beantwoord worden. Deze motie stelt dat

- in samenspraak met decentrale overheden een zonneladder op te stellen voor de inpassing van zonne-energie, die als nationaal afwegingskader kan worden benut bij het opstellen van regionale energiestrategieën, zodat primair onbenutte daken en terreinen worden benut en landbouw en natuur zo veel mogelijk worden ontzien;
- hierbij de landbouwsector, de zonne-energiesector en netbeheerders te betrekken;
- deze sturingsinstrumenten voor ruimtelijke inpassing en participatie conform de systematiek van de Omgevingswet te verankeren in rijksbeleid (bijvoorbeeld de NOVI) en waar nodig ook regelingen aan te passen die belemmerend werken, zodat daken beter kunnen worden benut voor het opwekken van zonne-energie en zo nodig hier ook met decentrale overheden afspraken over te maken.